

ПОДАТКОВИЙ КОМПРОМІС В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ, ПРОЦЕДУРА ТА МОЖЛИВОСТІ

Ананська М.О., к.е.н.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Податокв Україні це обов'язковий платіж до бюджетів різних рівнів або державних цільових фондів, що здійснюються в порядку і на умовах, визначених законодавством України щодо оподаткування.

Кожний вид податків має свої специфічні риси та функціональне призначення і посідає окреме місце в податковій системі. Роль того чи іншого податку характеризується його приналежністю до певної групи у відповідності з існуючою класифікацією податків

Тому підприємствам важливо точно, достовірно та в строк розраховувати, сплачувати та надавати звітність щодо податків платниками яких вони є. Недотримання таких умов веде за собою адміністративну та кримінальну відповідальність.

25 грудня 2014 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 63-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу», яким регламентовано порядок проведення податкового компромісу.

Податковий компроміс – це режим звільнення від юридичної відповідальності платників податків та/або їх посадових (службових) осіб за заниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 року з урахуванням строків давності, встановлених статтею 102 Податкового кодексу України (далі – ПКУ).

Поняття та процедура податкового компромісу приведено на рис. 1.

Під досягненням компромісу розуміється сплата платником податків до бюджету сум податкових зобов'язань з ПДВ та/або податку на прибуток.

Досягнення компромісу виключає необхідність складання протоколу про адміністративне правопорушення, якщо він не був складений, а також дає підстави суду для звільнення від адміністративної відповідальності.

Після досягнення податкового компромісу податкові зобов'язання, щодо яких проводилась вказана процедура, не підлягають оскарженню платником податків та їх розмір не може бути ним змінений в інших податкових періодах.

Сума погашеного податкового зобов'язання з податку на прибуток та/або ПДВ у розмірі 95 відсотків внаслідок застосування податкового компромісу не враховується для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

У разі досягнення податкового компромісу перевірки щодо податку на прибуток підприємств та/або ПДВ за уточненими операціями у наступних періодах за вказаними податками контролюючими органами не проводяться.

Досягнення податкового компромісу здійснюється за заявою платника податків у письмовій формі до контролюючого органу про намір досягнення податкового компромісу.

В такому випадку днем узгодження платником податків податкових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні-рішенні, є день подання такої заяви до відповідного контролюючого органу.

Крім того необхідно уточнити зобов'язання по податку на прибуток і ПДВ в рамках податкового компромісу в уточненій податковій декларації по відповідному податку. І провести донарахування зобов'язань в бухгалтерському обліку.

Організаційні аспекти процедури податкового компромісу приведені на рис. 2.

Податковий компроміс – режим звільнення від юридичної відповідальності платників податків та/або їх посадових (службових) осіб за заниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 року з урахуванням строків давності	
розповсюджується	на факти заниження податкових зобов'язань з податку на додану вартість (у зв'язку із завищенням податкового кредиту) та податку на прибуток (у зв'язку із завищенням витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування).
<i>Податок на додану вартість (ПДВ) – це непрямий податок, що є частиною новоствореної вартості, яка утворюється на кожному етапі виробництва або обігу, його сума входить до ціни продажу товарів (робіт, послуг) і сплачується кінцевим споживачем</i>	
<i>Податок на прибуток підприємств є одним із видів прямого оподаткування – прибуткового, і оподатковує доходи юридичних осіб</i>	
Заниження податкових зобов'язань	неправомірне формування платником податків даних податкового обліку до 1 квітня 2014 року, що призвело до заниження належних до сплати сум податкових зобов'язань.
Строк давності	визначення грошових зобов'язань протягом 1095 днів з дня, що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації, а якщо така декларація була подана пізніше, – за днем її фактичного подання.
Відповідальність	фінансова, кримінальна та адміністративна відповідальність
Процедура податкового компромісу поширюється на	<i>випадки добровільного декларування платником податків занижених податкових зобов'язань з податку на додану вартість та податку на прибуток у відповідних податкових звітних періодах до 1 квітня 2014 року;</i> <i>випадки добровільного декларування платником податків занижених податкових зобов'язань у разі, коли у платника податків незалежно від процедури податкового компромісу за рішенням контролюючого органу розпочата документальна перевірка або складено акт за наслідками такої перевірки;</i> <i>випадки, коли платник податків отримав податкове повідомлення-рішення, за яким податкові зобов'язання з податку на прибуток підприємств та/або ПДВ не узгоджені відповідно до норм ПКУ;</i> <i>узгоджені суми податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або ПДВ, визначені у податкових повідомленнях-рішеннях, щодо яких триває процедура адміністративного оскарження;</i> <i>узгоджені суми податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або ПДВ, визначених у податкових повідомленнях-рішеннях, щодо яких триває процедура судового оскарження.</i>
Податкові зобов'язання за податковим компромісом	5% від суми заниження податкового зобов'язання – сплачуються платником податків до бюджету у розмірі 5 відсотків; 95% – вважається погашеною за наслідками досягнення податкового компромісу.
Штрафні санкції	не застосовуються, а пеня відповідно не нараховується.
Перевірки	щодо податку на прибуток підприємств та/або ПДВ за уточненими операціями у наступних періодах контролюючими органами не проводяться.
Документування	складання протоколу про адміністративне правопорушення, що дає підстави суду для звільнення від адміністративної відповідальності.
Досягнення	податкові зобов'язання не підлягають оскарженню та їх розмір не може бути ним змінений

Рис.1. Поняття та процедура податкового компромісу

Організаційні аспекти обліку податкових зобов'язань з ПДВ та податку на прибуток при застосуванні процедури досягнення податкового компромісу	
1	Платник податків протягом 90 днів з дня набрання чинності Законом № 63 надає заяву, в якій платником податків зазначається інформація щодо мотивів подання уточнюючого розрахунку для застосування до нього процедури досягнення податкового компромісу
2	При складанні уточнюючих розрахунків податкових зобов'язань для застосування податкового компромісу не враховуються суми коригувань податкового кредиту з ПДВ та/або витрат поданий у порядку, встановленому статтею 50 Кодексу після 1 квітня 2014 року
3	До уточнюючого розрахунку подається перелік (опис) господарських операцій, щодо яких здійснено уточнення показників за деклараціями.
4	Контролюючий орган протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем подання уточнюючого розрахунку та Заяви про компроміс, приймає рішення про необхідність або відсутність необхідності проведення документальної позапланової перевірки, про що повідомляє платника податків.
5	За результатами колегіального розгляду протокол з висновками щодо необхідності або відсутності документальної позапланової перевірки передається в підрозділ оподаткування юридичних осіб або підрозділ доходів і зборів з фізичних осіб
6	День отримання платником податків рішення контролюючого органу про відсутність необхідності проведення документальної позапланової перевірки є днем узгодження податкового зобов'язання, визначеного в уточнюючому розрахунку, яке підлягає сплаті протягом 10 календарних днів з дня, наступного за днем узгодження.
7	Платник податків сплачує суму податкового зобов'язання у податковому повідомленні-рішенні у розмірі 5 відсотків від суми податку
8	Документальна перевірка залежно від обставин може бути виїзна або невиїзна та проводиться не більше ніж 70 календарних днів з дня, наступного за днем подання уточнюючого розрахунку
9	У разі якщо за наслідками перевірки встановлено порушення, складається акт перевірки з урахуванням результатів розгляду заперечень платника податків (за наявності), приймається податкове повідомлення-рішення на всю суму грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій). Платник податків сплачує суму податкового зобов'язання у розмірі 5 відсотків від суми податку., визначеного у порядку Інша частина 95 відсотків вважається погашеною
10	У разі якщо податковий компроміс не досягнуто податкові повідомлення-рішення за такою перевіркою приймаються на всю суму грошових зобов'язань з урахуванням штрафних (фінансових) санкцій.
11	Рішення щодо погодження/непогодження застосування податкового компромісу приймається керівником контролюючого органу на підставі колегіального розгляду структурними підрозділами, оформлюється відповідним протоколом.
12	Після досягнення податкового компромісу відповідний орган ДФС подає до суду першої або апеляційної інстанції, який розглядає справу, вмотивоване письмове клопотання із дотриманням встановлених Кодексом адміністративного судочинства України вимог щодо затвердження примирення сторін у справі у зв'язку із досягненням такими сторонами податкового компромісу.

Рис. 2. Організаційні аспекти застосування процедури податкового компромісу

Головні управління Державної фіскальної служби України щомісяця до 30 числа надають до Координаційно-моніторингового департаменту Державної фіскальної служби

України звіти про реалізацію положень Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України Порядок уточнення сум податку на прибуток і ПДВ в результаті податкового компромісу представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Порядок уточнення сум податку на прибуток та ПДВ у бухгалтерському і податковому обліку

Назва документу	Сума	Відображення
Податкова декларація з податку на прибуток підприємства	5% від суми помилково заниженого зобов'язання (Сума операції(ий) * Ставка податку/100)*0,05.	1) Поле 1 – Уточнююча «Податковий компроміс» 2) стр. 24 – розраховану суму стр. 26, 28 – прочерк Додатково, якщо необхідно, уточнюються і додатки до основної декларації (СБ, ЦП, ІВ, ТП)
У бухгалтерському обліку		Д44 К 641
Податкова декларація з податку на додану вартість	5% від суми помилково заниженого зобов'язання (Сума операції(ий) * Ставка податку/100)*0,05.	1) Гр. 2 – Уточнююча «Податковий компроміс» 2) гр. 6 рядка 25 уточнюючого розрахунку з ПДВ зазначається не вся сума заниженого податкового зобов'язання з ПДВ, а лише 5 відсотків такої суми ((графа 4 ут.розрах. з ПДВ - графа 5 ут.розрах. з ПДВ) x 5 відсотків)
У бухгалтерському обліку		Д44 К 641

У разі несплати платником податків такого податкового зобов'язання (5 %), таке податкове зобов'язання вважається неузгодженим.

Податковий компроміс вважається досягнутим після сплати платником податків узгоджених податкових зобов'язань.

Отже, Закон № 63 передбачає лише один термін на сплату узгодженого податкового зобов'язання – 10 календарних днів з дня, наступного за днем узгодження.

Впровадження державою процедури податкового компромісу дає можливість звільнення від юридичної відповідальності платників податків або їх посадових осіб за заниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств або податку на додану вартість за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 року з урахуванням строків давності. Тому, правильна організація обліку податкових зобов'язань з ПДВ та податку на прибуток при застосуванні процедури податкового компромісу має важливе значення.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу», ВРУ, № 63-VIII від 25.12. 2014р.
2. Наказ ДФС України від 17.01.15 №13 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на

- прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу»
3. Лист ДФС України №3569/6/99-99-10-03-01-15 від 20.02.2015 «Про надання податкової консультації»
 4. Лист ДФС України №2886/П/99-99-10-03-01-14 від 30.03.2015 «Про розгляд заяви»
 5. Лист ДФС України 5466/6/99-99-10-03-01-15 від 16.03.2015 «Про надання податкової консультації» Основними законодавчо нормативними актами щодо регламентування податкового компромісу є:
 6. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року.